

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
12/5906

Dato
24.01.2013

Avgjørelse av klager på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 7 for 2013

Miljøverndepartementet viser til klage fra Bygdefolk for rovdyr av 2. januar 2013 og klage fra Aksjonen Rovviltets Røst av 3. januar 2013. Det klages på Direktoratet for naturforvaltning sitt vedtak av 14. desember 2012, om kvote for jakt på gaupe i region 7 (Nordland) i 2013.

Klagen er behandlet etter lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16, jf. § 77 og lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 1, 3, 4 og 13.

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til Direktoratet for naturforvaltning om en kvote for jakt på gaupe i region 7 på inntil 6 dyr, hvorav maksimalt 2 hunner over ett år. Vedtaket ivaretar de ulike hensynene i saken og er i overensstemmelse med bestemmelsene i naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 13.

Saksgang

Direktoratet for naturforvaltning vedtok 14. desember 2012 en totalkvote på seks gauper, hvorav maksimalt to hundedyr på mer enn ett år, for gaupejakta i region 7 i 2013. Vedtaket ble påklaget av Bygdefolk for rovdyr 2. januar 2013 og av Aksjonen Rovviltets Røst 3. januar 2013. Direktoratet for naturforvaltning behandlet klagen 11. januar 2013 og opprettholdt sitt vedtak av 14. desember 2012. Klagen ble oversendt Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse.

Klagernes anførsler

Aksjonen Rovviltets Røst

Aksjonen Rovviltets Røst anfører at sannsynligheten for at region 7 havner under bestandsmålet er såpass stor at jakt ikke er å anse som hensiktsmessig. Organisasjonen forventer dermed at det ikke settes i gang kvotejakt på gaupe i region 7 før bestandsmålet er nådd.

Aksjonen Rovviltets Røst viser til at det i løpet av den siste treårsperioden er registrert henholdsvis 6, 8,5 og 8 ynglinger i region 7. Dette gir et gjennomsnitt på 7,5 ynglinger, og bestandsmålet på 10 årlige ynglinger er derfor ikke nådd. Videre viser de til prognosene for region 7 og at sannsynligheten for at regionen havner under bestandsmålet er 81 %, jf. NINA rapport 859 – Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012.

Bygdefolk for rovdyr

I likhet med Aksjonen Rovviltets Røst anfører Bygdefolk for rovdyr at det ikke er forsvarlig med et uttak av seks gauper i en region som ligger under bestandsmålet, og som dermed ikke produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16. Klager viser også til at det ble gitt seks tillatelser til skadefelling av gaupe fra fylkesmannen i 2012, og at en kvotejakt i tillegg til dette er en for stor belastning for gaupebestanden i region 7.

Videre legger Bygdefolk for rovdyr vekt på at Miljøverndepartementet har et nasjonalt ansvar for å ta vare på gaupebestanden, og da spesielt med tanke på at uttaket av hunngauper ikke er for stort. Bygdefolk for rovdyr mener at en andel på 77 hundyr av totalkvota er for stor og vil påvirke bestandsstørrelsen negativt.

Bygdefolk for rovdyr mener at prognosemodellen ikke egner seg til anvendelse på regionale forhold. De anfører her at det er for mange usikkerhetsmomenter og for små forhold og tall som opereres med.

Bygdefolk for rovdyr viser også til at Direktoratet for naturforvaltning har godkjent at region 8 tar over forvaltningsansvaret for Nordland Nord, med fastlandsdelen av nordre Nordland, nord for Ofotfjorden, og fastlandsdelen mellom Rambaksfjorden og Bjervik, inn til Troms-svenskegrensa. Region 7 og region 8 har begge et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Bygdefolk for rovdyr stiller i den forbindelse spørsmål ved om dette medfører at region 7 nå får et bestandsmål på 8 årlige ynglinger, mens region 8 får et bestandsmål på 12 årlige ynglinger.

Direktoratets merknader

Direktoratets merknader til klagene er som følger:

Direktoratet vil innledningsvis vise til rovviltforskriftens § 1 og de politiske og forvaltningsmessige rammevilkår. Dette gir føringer for forvaltningen av gaupe i region 7:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet er videre fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Tall fra Rovdata viser at gaupebestanden på landsbasis i dag er over det nasjonale målet som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004). I den siste treårsperioden er det registrert henholdsvis 6, 8,5 og 8 ynglinger av gaupe i regionen. Gjennomsnittet er på 7,5 ynglinger, og bestandsmålet på 10 årlige ynglinger er følgelig ikke nådd.

Med bakgrunn i Rovviltnemndas vurderinger og anmodning til direktoratet om kvotejakt på gaupe i regionen i 2013, fattet direktoratet den 14. desember 2012 vedtak om kvote på totalt seks gauper fordelt med tre dyr på jaktområdene 3 til 7, og en kvote på tre dyr som fritt kan tildeles av nemnda på mindre jaktområder. Ut ifra i en helhetsvurdering av bestanden av gaupe i regionen tidligere år anså direktoratet det som forsvarlig og riktig å fatte vedtaket, til tross for regionens mål om antall ynglinger ligger under det regionale bestandsmålet. Tall fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt viser en minimum bestand på ca 48 gauper i regionen. Et uttak på seks gauper hvorav maksimalt to voksne hunndyr ligger under det årlige vekstpotensialet for gaupe og under anbefalt uttak for å opprettholde en stabil bestand, jf. nasjonale og regionale prognoser for antall familiegrupper av gaupe (NINA rapport 859). Ut ifra bestandssituasjonen for gaupe i regionen og landet, målene med den geografiske differensieringen innenfor regionen, rovviltforliket i 2011, samt kommentarene til rovviltforskriftens § 11 om kvote for jakt på gaupe og fastsettelse av hunndyrkvote, anser ikke direktoratet en jakt på gaupe i tråd med vedtaket å være til skade for gaupebestandens overlevelse.

Miljøverndepartementets vurderinger

Klagene er behandlet etter naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, viltloven § 9 og rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 13. Videre har departementet, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i §§ 8 – 10 og § 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for artene etter § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

Det samme gjelder for § 14 om vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 slår fast at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vedtaket gjelder jakt på gaupe, og departementet anser at § 11 ikke er relevant i denne saken.

Ved behandlingen av St.meld. nr 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på sju av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4, og for forvaltningsregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe.

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for departementets vedtak i klagesaken. Naturmangfoldloven § 16 tredje ledd slår fast at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det av fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og skade som arten gjør.

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Videre skal forvaltningen være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder.

Det er rovviltnemnda i hver enkelt forvaltningsregion som har hovedansvaret for forvaltningen av rovviltet, og rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin forvaltningsregion, jf. rovviltforskriften §§ 4 og 5. Når det fastsatte bestandsmålet for en art er nådd, har rovviltnemnda i regionen myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Tall fra Rovdata (NINA rapport 859 - Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i

Norge i 2012) viser at det i den siste treårsperioden er registrert henholdsvis 6, 8,5 og 8 ynglinger av gaupe i region 7. Dette gir et gjennomsnitt på 7,5, og regionen ligger dermed under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger av gaupe i regionen. Myndigheten til å fatte vedtak om kvoter for jakt ligger dermed hos Direktoratet for naturforvaltning, jf rovviltforskriften § 13.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon, samt effekten av påvirkning. Etter rovviltforskriften § 13 kan Direktoratet for naturforvaltning fatte vedtak om kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriften §§ 1 og 6.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter departementets syn skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken. For gaupe foreligger det betydelig kunnskap om bestandssituasjonen, effekten av påvirkninger og den samlede belastningen arten utsettes for.

Departementet viser til at direktoratet ved kvotefastsettelse har vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling. Direktoratet viser til NINA rapport 859 hvor det fremgår at gaupebestanden i region 7, i perioden 2006 til 2012, har ligget mellom 6 og 9 familiegrupper, med unntak av 2009 hvor det ble registrert 14, 5 familiegrupper. Før jakt i 2012 ble det registrert 8 familiegrupper. Rapporten viser også til prognoser for antall familiegrupper i Norge og rovviltregionene i 2013. For region 7 viser prognosen 7 familiegrupper før jakt i 2013, og sannsynligheten for at regionen havner under bestandsmålet er 81 %. Modellen viser videre at en kan høste 1, 27 gauper per registrerte familiegruppe for å holde en stabilisert bestand dersom bestanden ligger på bestandsmålet. I sitt vedtak har direktoratet tatt i betraktning rovviltnemndas anbefaling om en kvote på seks dyr, hvorav to hunddyr over ett år, og vurdert at den anbefalte kvoten vil være et lavere uttak enn den naturlige tilveksten i bestanden, og at den slik sett ikke er til hinder for en vekst i bestanden mot det nasjonale målet for region 7 på 10 årlige ynglinger. For å unngå at familiegrupper felles, har direktoratet i sitt vedtak unntatt felling av familiegrupper av gauper som opptrer sammen. Direktoratet viser også til den usikkerheten som er heftet ved de regionale prognosene ettersom det er svært små tall en opererer med. Departementet anser at kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Vinteren 2012 ble det skutt 10 gauper i fylket under

kvotejakt og fellinger. Høsten 2012 er det registrert to påkjørte gauper, en voksen hanngaupe og en unge.

Bygdefolk for rovdyr tar opp regioninndelingen for region 7 i sin klage. De viser til en samarbeidsavtale mellom region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark), hvor følgende område i region 7 nå omfattes av kvotevedtak for jakt på gaupe i region 8: fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofofbanen og langs Ofofbanen til svenskegrensa). Denne avtalen innebærer at rovviltnemnda i region 8 fastsetter kvote som skal gjelde i dette området, og at eventuelle gauper som felles i dette området belastes kvoten for region 8. Til dette stiller organisasjonen spørsmål til hvilken betydning denne avtalen har for bestandsmålene for gaupe i region 7 og 8. Bygdefolk for rovdyr anfører at region 7, gjennom denne avtalen, bryter med rovviltforliket av 16. juni 2011.

I etterkant av sin behandling av klagen har direktoratet gitt departementet nærmere informasjon knyttet til denne anførselen. Direktoratet uttaler at samarbeidsavtalen mellom region 7 og region 8 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, og at den heller ikke rører ved regiongrensen når en beregner hvor mange familiegrupper en har i de ulike regionene. Gaupefamilier som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall familiegrupper i region 8, de telles fortsatt inn i antall familiegrupper i region 7. Bakgrunnen for denne avtalen er at samarbeidsområdet er del av et større område hvor samme gauper bruker områder på tvers av regionsgrensen. Området har en mer naturlig tilknytning til Troms i region 8, enn resten av den nordlige del av Nordland.

Departementet viser til direktoratets vurdering av den fastsatte kvoten på 6 gauper i region 7, og at denne kvoten vil være et lavere uttak enn den naturlige tilveksten i bestanden, og ikke til hinder for en vekst i bestanden mot det nasjonale målet for region 7 på 10 årlige ynglinger. Departementet vurderer på bakgrunn av dette at samarbeidsavtalen og den fastsatte kvoten for region 7 ikke vil være til skade for gaupebestandens overlevelse, og at vedtaket er i tråd med rovviltforskriften § 13.

Når det gjelder differensiering og fordeling av kvoten i ulike områder, viser departementet til at direktoratet har lagt avgjørende vekt på tap av beitedyr. Vedtaket er også i tråd med forvaltningsplanen for regionen, hvor det er foretatt en differensiering mellom prioriterte rovviltområder og områder som er prioritert for beitedyr.

Departementet anser vedtaket for å være i tråd med rovviltforskriften § 1.

Departementet anser videre at den geografiske differensieringen som er foretatt, ivaretar de hensynene som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12 som sier at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, skal det tas utgangspunkt i slik lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Også naturmangfoldloven § 14 har vært trukket inn i vurderingen. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvotejakt gjelder region 7 (Nordland) der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Direktoratets vedtak er fattet på bakgrunn av bl.a. potensialet for rovviltskader på husdyr og tamrein, og det ivaretar slik sett samiske og andre samfunnsinteresser.

Departementet finner at vedtaket tilfredsstiller vilkåret i naturmangfoldloven § 16 tredje ledd om at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Det vises i denne sammenheng til direktoratets vurderinger og grunnlag for kvotefastsettelsen, herunder data fra Rovdata (NINA rapport 859). Departementet finner også at vedtaket er forsvarlig, sett i lys av artens funksjon i økosystemet, den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig, artens betydning for næring og rekreasjon, høstingstradisjoner i vedkommende område og den skade som arten gjør. Videre er vedtaket i overensstemmelse med rovviltnemndas forvaltningsplan for rovvilt i regionen og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Departementet kan ikke se at det på bakgrunn av klagen er fremkommet opplysninger som tilsier en omgjøring av vedtaket.

Konklusjon

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til Direktoratet for naturforvaltning om en kvote for jakt på gaupe i region 7 på inntil 6 dyr hvorav maksimalt 2 hunner over ett år. Vedtaket ivaretar de ulike hensynene i saken og er i overensstemmelse med bestemmelsene i naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 13.

Klagen tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Solveig Paulsen
for Brita Slettebakk (e.f.)
avdelingsdirektør

Mari Andrea Moland
Mari Andrea Moland
førstekonsulent

Kopi til:

Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 7 v/ Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen	Moloveien 10	8002	BODØ

Adresseliste

Bygdefolk for Rovdyr	Vikabakken 4	2420	TRYSIL
Aksjonen rovviltets røst	pb 1410 - Texas	2405	ELVERUM